



UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**R. P. || Lv dovici || De Ponte Vallis-|| Oletani, È Societate ||
Jesv Theologi.|| De || Christiani hominis || Perfectione In
Qvo-|| libet eius Vitæ genere.|| Tomi Qvatvor.||**

Quorum argumenta ex S. Rvth Historia præcipué desumpta

Puente, Luis de la

Coloniæ Agrippinæ, 1625

Cap. XIII. Deus Dominus N. Peccatores tum prosperitatibus ac beneficijs,
tum aduersitatibus, & supplicijs vocat.

urn:nbn:de:hbz:466:1-39652

Lib. 27. Moral. c. 8.
Et S. Thom. 1. p. q. 113. a. 8. h. Danie. 10. 13.

14. Reg. 5. 2.

Lib. 10. hist. c. 5.

euenit (vt ait Sanctus Gregorius) cum h *Princeps* Angelus custos regni *Persarum* impediabat liberationem populi Hebraei, tunc illic captiui; ob spiritualia commoda, quæ Persis ex illa captiuitate obueniebant: cum alter Angelus eam liberationem vrgeret. Et in primæua Ecclesia permittit *DEVS*, discipulos suos, virosque alios Sanctos in exilium mitti ad gentes barbaras; aut præ timore persecutionum, ipsoimet fugere in remotissimas regiones, vt ibi essent ipsius instrumenta, ad conuersionem peccatorum. Et vt clarius appareat, nullam rem aded esse paruam, quæ huiusmodi Dei dispositionibus non subseruiat: *puella paruula, quam latrunculi de Syria egressi captiuam duxerant de terra Israel, quæ erat in obsequio uxoris Naaman*, illa inquam puella initium dedit conuersioni Domini sui; cum prodigia referret, quæ Propheta Elisæus faciebat in Samaria, & prouincia Hiberniæ, teste Eusebio, conuersa est ex occasione pauperculæ captiue: eò quod barbarus ille populus eius vitæ sanctitatem, & miracula, quæ *DEVS* per illam faciebat, admiraretur.

SED quoniam de hoc ipso medio fusiùs agetur inferiùs, finem hic faciam, hoc addens: vt, qui conuersionem & vitæ mutationem alicuius peccatoris desiderat, suadeat illi, *Concionibus* interesse feruentium Concionatorum; *libros pios* legere, & sese pijs & *Iustis uiris* coniungere. Nam quemadmodum hæc tria media expugnarunt, ac vicerunt Sancti Augustini cor; ita efficient, vt cuiusque alterius cor sese dedat, si eisdem fuerit vsus.

CAPVT XIII.

*DEVS DOMINVS NOSTER PECCATORES
tum prosperitatibus ac beneficijs, tum aduersitatibus
& supplicijs vocat.*

QVAMVIS occulta valdè nobis sint externa diuinæ vocationis media, nulla tamen minus nobis innotescunt, quam huius vitæ prospera & aduersa. Quotidiè enim videmus, occultis Dei iudicijs, aduersitates in causa esse, cur multi in peccata labantur; & prosperitates esse media, cur alij conuertantur: cum in alijs contra prosperitates occasionem præbeant, cur diuinæ vocationi resistatur, aduersitates verò, cur eadem audiatur, & qui huiusmodi pulsu tangitur, conuertatur. ac proinde in aliquibus censentur aduersitates esse in pœnam à Deo; prosperitates verò in beneuolentiam &

fauo-

fauorem; in alijs contra, aduersitates sunt fauores; prosperitates verò pœnæ & supplicia. Ex quo etiam apparet, occultissimas esse vias, per quas Dominus Noster varios huiusmodi euentus disponit: ad eò vt etiam de huiusmodi vijs intelligi possit Dei interrogatio, qua à S. Iob quaesuit: *a indica mihi, si nosti, per quam viam spargatur lux prosperitatum, quas ego hominibus mitto; & qua diuidatur æstus aduersitatum, quibus ego illos premo?* hoc enim sapientiæ meæ soli relinquitur; meaque occultâ prouidentia contrarias has sortes inter bonos & malos distribuo: nunc vt Iustitiæ; nunc vt Misericordiæ dem locum. vt qui in meis operibus iustus sum & misericors: quamuis præcipuus meus scopus non ad damnationem, sed in salutem hominum tendat: nec aduersitates, aut prosperitates mitto, vt ipsi peccent, ac damnentur; sed vt mihi seruientes salui fiant. Ex libero itaque illorum arbitrio solo malus harum rerum vsus oritur, & illorum perditio: à mea verò gratia præcipue prouenit bonus earundem vsus, vt finem, ad quem eas dirigo, consequantur.

§. I. *Vocatio per beneficia.*

PRIMUM quoniam DEVS Dominus Noster eò magis propendet, vt via potius amoris quàm timoris, ad suum nos obsequium deducat: id eò quòd in ipso est, per prosperitates & beneficia, quæ cor alluciant; quàm per aduersitates & pœnas, quæ illud terrent, vocare nos, & ad se attrahere mallet: quemadmodum ipsemet per Oseam Prophetam clarè satis ostendit, dicens: *a quando puer erat Israel dilexi eum, & ex Egypto vocavi hunc Filium meum: in nomine meo vocauerunt eos Moyses & Aaron, sed mox abierunt à facie eorum: Baalim immolabant, & simulacris sacrificabant. Et ego quasi nutricius Ephraim portabam eum in brachijs meis, & nescit quod curarem eum à vitijs suis. In funiculis Adam traham eos, in vinculis Charitatis: & ero eis quasi exaltans: & auferens iugum, quod habebant super maxillas suas: & declinatio; ac me ipsum dimittam, vt porrigam, quo vescetur. quibus dulcioribus verbis potuit peccatoris vocatio explicari: quem DEVS Dominus Noster tanquam Filium tractare cupit: quamuis ipse, vt potè rudis & ignarus, id non agnoscens, verum Deum adorare prætermittat: suisque factis creaturas, quas amore nimio prosequitur, tanquam idola colat: est tamen cælestis huius Patris ad eò immensa charitas, vt non cesseret beneficia in eum plura conferre, vt à peccatis eripiat. O vtinam oculos, & aures animæ tuæ aperires, vt quæ DEVS erga te facit, videres; & quæ per tot beneficia loquitur, audires! intendit enim magnus hic DEVS, te à tyrannide Pharaonis, hoc est Dæmonis, & à captiuitate Aegypti, hoc est peccati eripere; id eò tū suis inspirationibus, tū per Moysen & Aaron Prælatos scilicet, Ecclesiæque prædicatores te Vocat. Et quamuis*

a Iob. 38. 24.

a Osee. II. 1.

Funiculi
Adam.

Vincula
Charitatis.
b. 10. 7. 12.
34.

c. 1. 12. 4

Matth. 11.
28.

potuisset flagellis, & aduersitatum baculis trahere; non vult semper eā seueritate vti, eō quoddā tenerē te diligit: ac propterea *in funiculis Adam, & in vinculis charitatis* trahere vult: funiculis scilicet & vinculis, quibus trahi solent, ligari, & conuinci homines, qui rationi dant locum; & filij parentibus dilectissimi: fauoribus scilicet ac beneficijs, reuocans tibi in memoriam plurima, quæ hæcenus in te contulit, & nunc confert; ac in posterum conferre desiderat: nisi ipse tibi deesse velis. Funiculi Adam, beneficia sunt naturæ, quibus fruere; Cæli, qui te illuminant; Ignis, qui calefacit; Aër, quo respiras; Aqua, quam bibis; ac cibus, quem sumis. Similiter honor, facultates, sanitas, sensus, & potentia, quibus es præditus: & ipsamet vita vincula sunt; quæ DEVS conijcit in collum tuum: non vt te præfocet, sed vt mortem fugiens, veram vitam consequaris. Vincula sunt Charitatis, superna beneficia generalia & particularia, quibus te ditat. Vinculum siue catena vna est, ipsius filij Dei incarnatio. Natiuitas, vita eius tota, Passio ac Mors: quæ catena tot constat annulis, quot sunt peregrinationes, quas peregit; sermones, quos prædicauit; miracula, quæ fecit; persecutiones, infamia, & cruciatus, quos sustinuit vsque ad mortem in cruce: *b. qua exaltatus fuit à terra*, quemadmodum ipse dixit, *vt omnes homines dulci hac & iucunda catena ligatos, ad se ipsum traheret*. Vincula quoque sunt Charitatis, Sacramenta, Sacrificia, Scripturæ Sacræ, & reliqua auxilia, quæ in tuū subsidium & remedium in Ecclesia sua reposita habet; & specialia, quæ ipsemet tibi præbet, inspirationes, quibus te præuenit; spirituales consolationes, quas tibi impartitur; orationes tuæ, quas exaudit; pericula de quibus te eruit: ne in infernum, quem iuste promeritus fueras, descenderes. Cur ergo non libenter videas, te huiusmodi funiculis trahi, & vinculis talibus vincitum deduci? cum verè tendant ad tuam veram libertatem? Nunquam enim magis es liber, quàm cum hac ratione vincitum & constrictum teneris. Addit verò Isaias: quemadmodum agricola *c. iugum* remouit à bobus, triturando defatigatis, & postea manu sua pabulum illis porrigit: ita DEVS grauisimum Dæmonis iugum, quo portando valde es defatigatus, auferet: culpas scilicet, & meritas pœnas; illas remittendo, has moderando. Iugum verò onusq; legis suæ ita subleuando, vt suauiter possis illud portare. ad quod melius præstandū: *declinam*, inquit, *vt vesceretur*. Ipsemet demittit se, vt tibi det, quod comedas; non panem manibus Angelorū confectū, sicut Mannas; sed panē Spiritūs S. virtute formatū proprium scilicet suū corpus, abijcit enim seipsū DEVS, vt fiat cibus hominis. Et præterea proprijs manibus mensam tibi sternit spiritualibus animæ cibis refertā: imò & ijs, quibus ipsū corpus indiget. Ab ipsius enim prouidentia venit tibi, quicquid corpus aut animā nutrit: & ad omnia te inuitat, cum dicit: *d. Venite ad me omnes, qui laboratis,*

Conerati estis: & ego reficiam vos. Cur ergo non sequaris tam bene tibi facientem? ostendis, inquit, S. Augustinus oui gramen, & puero nuces: & sic trahis illos post te: cum ergo DEVS quotidie tibi ostendat cibos ac delicias, quas tibi offert: cur non eum sequaris, eiusque vocationi obedias. *109. sup*

Hoc vocationis genere solet DEVS D. N. duo præcipue genera peccatorum vocare. Primum est generosa ac ac nobilis conditionis: cuius causa, facilius tanquam filij, ducuntur amore, quam timore, vt serui. Huius generis esse solent, qui fuerunt aliquando perfecti; sed ex passione aliqua, aut infirmitate lapsi sunt in grauiam aliqua peccata: quemadmodum videre licet, in admiranda Dauidis Regis vocatione, quando lapsus fuit in adulterium & homicidium, cum totius regni ipsius scandalo, tantaque proprii detrimenti obliuione; vt decem fere menses à lapsu suo transferint, nihil ipso de remedio cogitante. Sed non est oblitus infinitus animarum amator, de remedio illi prospicere: vbi enim amor viget, non habet locum obliuio. Quem vt à profundo somno excitaret, misit Nathan Prophetam, vt ei diceret: *Hæc dicit Dominus Deus Israel: ego vnxi te in Regem super Israel, & erui te de manu Saul, & dedi tibi domum Domini tui, & uxores Domini tui in sinu tuo; dedi que tibi domum Israel & Iuda: & si parua sunt ista, adiciam tibi multa maiora.* Enumerabo scilicet alia maiora, tam quæ hæctenus contuli, quam quæ conferre cogitabam. *Quare ergo contempsisti verbum Domini, vt faceres malum in conspectu meo?* O amorem Dei interminum! o ignem diuinum nunquam dicentem: *sessicit!* Quid enim hoc totum sibi voluit, nisi ingrato illi Regi significari: si propterea me dereliquisti, quod mea in te collata beneficia exigua esse iudicares: conuertere ad me, & ego tibi conferam maiora. Quodnam ergo aded durum cor esse poterit, quod his rationibus, ac promissis non emollitur? & quis aded ferus homo, qui non sinat se beneuolis aded catenis ligari? bene cognouit & asscurus est Dauid harum rationum pondus, ac vim ex cælesti luce, quam à Domino vocante accepit siquidem vix ea audiuerat, cum, magno suorum peccatorum dolore, verbum illud non minori interno animi sensu, quam breuitate, tantaque efficacitate atque interno sensu protulit: *d peccaui Domino. imò e illi soli peccaui.* Nam licet Vriam occidendo, in ipsum peccaui; & in Bersabææ eius coniugem, cui abstuli honorem; & in populum vniuersum cui malum exemplum præbui. omnes tamen hæc iniuriæ sunt quasi non essent, cum ea collata, quam benefactori meo infinito intuli, à quo infinita beneficia accepi; & nunc, cum illius ego essem immemor, recordatus est mei: & cum ego horrenda supplicia essem promeritus, noua mihi offert beneficia, nouosque fauores. Fuit hæc Dauidis pœnitudo aded perfecta, eò quod orta esset ab igne amoris, qui ex sermone diuinorum beneficiorum accensus erat; vt e

*Tract. 26.
in Ioan.*

*2.
Beneficij
generosi du-
cuntur.*

*c. 1. Reg. 12.
7.*

*d. 2. Reg. 12.
93.
c. Psal. 50. 6.*

vestigio, peccatorum suorum veniam obtinuerit: tibi que proponitur tanquam exemplar, ut si errantem secutus es, sequaris penitentem, & emendatum: aures tuas ad audienda beneficia accommodans, quæ Deus ei confert, qui post lapsum penitentia ducitur, conuertitur, ac te emendat.

3.
Pauperes
beneficij
irahuntur.

Ruth. 1. 6.

ALIUD est genus peccatorum, qui impingunt ex occasione paupertatis, & aduersitatis: quas ut euadant, grauius scelera admittunt. Est verò tanta Dei nostri misericordia, ut molliori eos manu tractet; necessitatibus eorum subueniendo, eo que beneficio, ad malum peccati statum dimittendum, alliciendo. Quod mirifice nobis ob oculos ponit euentus ille, quem liber RUTH nobis refert. Quemadmodum enim fames, quæ in Iudæa præualuerat, in causa fuit, cur Elimelech cum vxore & filijs, ex Bethlehem exiret, & in regionem Moab migraret, vbi alimentorum erat abundantia: postea verò marito & filijs orbata Noëmi, surrexit, ut ex Moab in patriam rediret: *f. audierat enim quod respexisset Dominus populum suum, & dedisset eis escas:* ita innumeri homines famem, paupertatem, & alias temporales necessitates fugientes, à Iustorum congregatione recedunt: imò nonnunquam à congregatione fidelium, ipsa scilicet Ecclesia; transeunt que ad partes peccatorum, aut etiam infidelium; quorum sequuntur peruersos mores, ut miseris eorum bonis uti possint. Quibus tamen non obstantes, solet Dominus noster populum suum misericordiam oculis aspicere; tantamque escarum copiam eis offerre, ut etiam peccatores, illis fruantur: proijciens in eos beneficiorum flammam, qui penarum ac suppliciorum flammam erant promeriti: & remouens paupertatis offendiculum, quæ fuerat ipsis causa ruina; excitat, & impellit ad penitentiam, ac desiderium redeundi; ei que seruiendi, qui tot in eos confert beneficia, ita ut videatur D. N. exequi velle Salomonis consilium, dicentis: *g. si esurierit inimicus tuus, ciba illum: si sitierit, da ei aquam bibere: prunas enim congregabis super caput eius:* quæ tui amore illum vrant, & ex hoste reddant amicum: facientes, ut iniuriæ tibi illatæ cum peniteat. Qui sunt autem Dei inimici, nisi peccatores? & quæ prunæ ardentes, nisi beneficia eis amanter collata? quando igitur Deus hosce suos inimicos in paupertate, aut alia aduersitate constitutos videt, accurrit, ut eam aduersitatem moderetur, vel omninò remoueat: & huiusmodi beneficiorum prunis eos accendens, prouocat ad penitentiam in cilio & cinere amplectendam, culpæ que inimicitiam deponendam,

g. Pro. 25. 21
Rom. 12.
20.

§. 2. Multi in prosperitate constituti Deo resistunt.

CVm verissima sint, quæ diximus: aded tamen est deprauata hominis naturæ propensio post peccatum; vt ex ipsismet bonis soleat elicere mala; & ex beneficijs diuinis quæ sunt alijs per se ipsa aptissima media, ad infinito benefactori obsequendum, occasionem accipiat, eundem offendēdi. Nam bonorum temporalium abundantia & prosperitas, quæ Deus hominem inuitat ad pœnitentiam, efficit in peccato magis pertinacem: obstruit enim eius aures, ne inspirationem diuinam admittat; claudit oculos, ne proprium periculum videat; indurat voluntatem, ne diuinis impulsibus emollecat; compedes adhibet pedibus, & manicas manibus, ne in via virtutis progredi possit, Dominum ad ea vocantem sequendo. Denique cupiditate sua inordinata ita illum inebriat, vt æternorum bonorum obliuiscens, temporalibus ac perituris solum attendat. Quemadmodum ad viuum depicta res est in tribus illis ad cœnam magnam inuitatis, & sese excusantibus. Primus enim dixit: *Villam emi, & necesse habeo exire, & videre illam.* Alter dixit: *Inga boum emi quinque & eo probare illa.* Et alius dixit: *vxorem duxi, & ideo non possum venire.* Quamuis enim res illæ omnes erant licite, amor tamen ad eas aded fuit inordinatus, vt diuinæ Vocationi inuitanti earum causa restiterint. Quod si ad conuiuium illud ituris necessarium fuisset, villam relinquere, boues vendere, & vxorem omninò deserere; non fuisset culpabilis aded & inciuilis excusatio ac resistentia: sed cum non cogèrentur illis renunciare: horrenda fuit impudentia, certumque signum, quod à proprio amore captiui tenerentur: qui se à tanto conuiuio excusarunt, vt paulò diutius immorarentur in lustranda villa, probandis bobus, & familiariter cum vxore agendo: conculcantes, quæ erant alijs obligatoria, propter minus rectum vltimilicitorum. Quemadmodum enim homines non alieno tantum vino inebriantur, sed etiam proprio; si nimium bibant: Ita non solum negligunt obligationes, quibus DEO sunt obstricti, ob rerum prohibitarum cupiditatem; sed etiam ob paruum vltimilicitorum ex se alioqui bonarum. Quod si tantum malum affert minus rectus hic vltimilicitorum, quantum affert b *superbia vita*, inanes desiderans honores? & *concupiscentia oculorum*, alienas desiderans diuitias? & *concupiscentia carnis* appetens prohibitas voluptates? ô execrandas concupiscentias: quæ homines cœlestibus bonis exuitis, aduersus DEVM rebelles, sibi que ipsi crudeles facitis! ô quæ fuisset rectum, quod DEVS N. D. huiusmodi cupidos rebus illis professis spoliaret, quibus ne ad conuiuium accederent, impediebatur: vt ablata prosperitate, quæ victos illos detinebat, & in aduersitate cõstituti, lubetes accederent, & quod p̄cipiebatur, exequerentur. Sed iustis suis iudicijs DEVS non eam seueritatem, sed multò terribiliorem aliam, et si ipsis mi-

Prosperitas
nouerca
virtutis.

Luc. 14.
18.

Med. 56. 3.
Par.

Etiã licet
abuti
possumus.

1. I. 2. 16

c Luc. 14.
24.
Non punire
maxima
pena est.

dlfa. 26. 10.

Serm. 42.
in Cant.

g Psal. 2. 11.

f Hab. 3. 2.

g Psal. 9. 3.

in 16. c. Eze.

nus notā, adhibere voluit, dicens: *c neminem illorum, qui vocati erant gustaturum ipsius cenam.* quasi permittens, illos temporalibus prosperitatibus frui, quas spiritualibus prarulerunt, cum iactura bonorum æternorum: quod non ipsius DEI in eos studium, sed odium; non misericordia, sed ira censenda est: quamvis mundanorū hominū iudicio misericordia existimetur: qui plures faciunt, corporis miseria, quæ temporalis est, carere; quàm animæ, quæ erit æterna: quamvis & corporis postea erit æterna. Hæc illa est supremi Iudicis, tremenda sententia, dicentis: *d misereamur impio, & non discei iustitiam: in terra sanctorum iniqua gessit, & non videbit gloriam Domini.* non optanda, sed tremenda hæc est misericordia, quæ potius est terribilis ira: tunc enim (ait S. Bernardus) magis irascitur DEVS, cū non irascitur, aut iram suam nobiscum dissimulat: Misericordiam hæc ego nolo; super omnem iram, miseratio ista, sepiens mihi viam Iustitiæ. Satius profecto mihi, iuxta Prophetæ consilium, e *apprehendere disciplinam, ne quando irascatur Dominus, & peream de via iusta.* Volo, irascaris mihi, Pater misericordiarum, sed illa ira, qua corrigis deum, non qua extrudis de via. Illud tua nobis benigna animaduersio parit, hoc formidolosa nutrit dissimulatio. Non enim cū nescio; sed cū sentio, te iratum, tūc maximè confido propitium: etenim *ferum iratus fueris, misericordia recordaberis.* sic enim David, *g Deus, inquit, tu propitius fuisti eis, & ulciscens in omnes adinventiones eorum.* Moysen enim loquitur, & Aron, atque Samuelem: & illam ultionem, appellat propitiationem, eò quòd eorum DEVS non perpercerit excessibus. Ostende, DEVS meus, quòd me tanquam pater ames, corripiens me ob culpas meas, vt ab eis me liberares. Ne auferas zelum tuum à me, ne simul etiam auferas amorem, & è tua domo me dimittas. terret me vehementer tremendum illud verbum, quòd adulteræ Ierusalem es locutus: *auferetur zelus meus à te, & quiescam, nec irascar amplius.* O iram terribilem, iram sine misericordia! quæ ira cum hac potest comparari? quæ ira hac terribilior esse potest? maxima infelicitas alicuius mulieris habentis maritum nobilem, diuitem, ac potentem censetur, ea qua dato illi libello repudij è domo à marito eijcitur, deponente omnem illius curam in posterum, tanquam eius rei, quæ ad illum amplius non spectat. Quando enim illam domi habebat, gerebat eius curam, zelabat honestatē, excessus reprehendebat, de omnibus necessarijs ei prospiciebat: quia, vt suam habebat: sed, factò diuortio, omnem hanc curam deponit, nec aliter eam, quàm alienam aspicit & extraneam. Hoc eodem modo habet se DEVS erga animas, cū illa pudorem amittunt in suis sceleribus, habentque frontem meretricis. Agit, inquit S. Hieronymus, cum eis tanquam cum reprobis, & ægrotis illis, de quorum sanitate est conclamatum: permittens eos viuere iuxta sui palati appetitum, & sequi suas

concupiscentias sine fræno. Et quemadmodum dicitur in libro Machabeorum: *ipatienter eos expectat, ut eos, cum iudicii dies aduenerit, in plenitudine peccatorum puniat, acerbioribus multo supplicijs: hac enim conniueti aucta sunt eorum culpa.* Electas verò animas, quæ tanquam eius sponsa in ærenis eius palatijs sunt mansuræ, attentioni cura zeloq; tractat; ideoq; cum videt temporales prosperitates eas in suis peccatis detinere, misericorditer castigans, eas, ut remedium adhibeat, aufert.

§. 3. *Vocatio per aduersa.*

EX his quæ dicta sunt apparere incipit diuinæ prouidentia consilium ac dispositio in vocandis & excitandis pulsu aduersitatum eis, qui prosperitatum occasione aures suas obdurabant. Qua dispositione vsus est quondam erga ipsam ciuitatem Ierusalem, figuram videlicet animarum, quæ cum vitijs suis arctum fœdus inierunt, quæ Ierusalem, ut ait Propheta Oseas dicebat: *a vadam post amatores meos, qui dant panes mibi, & aquas meas, lanam meam, & linum meum, oleum meum, & potum meum.* quasi diceret: volo seruire idolis gentium, qui mihi fauent; meque magna prosperitate, bonorumque temporalium abundantia ditant. & Dominus ad eam; *ecce ego sepiam viam tuam spinis, & sepiam eam maceria, ut semitas tuas, etiam tritillimas, non inuenias. & sequeris amatores tuos, & non apprehendes eos; & queres eos, & non inuenies. & tunc dices apud te ipsam: vadam & reuertar ad virum meum priorem: quia bene mihi erat tunc. Et quia nescisti, quod ego tibi dedisse frumentum, & vinum, & oleum, & argentum, & aurum, quæ obtulisti Baal. Idcirco conuertar, & summam frumentum meum, & vinum, & liberabo lanam meam, & linum meum. quæ operiebant ignominiam tuam.* Hæc idea est diuinæ gubernationis, ita misericordia plenæ, ut tamen nihil Iustitia desideret. Hæc enim ad Deum clamat, ut te bonis spoliât; quæ, ut illi seruires, est largitus: si eis illum offendas, eius verò inimico obsequaris. & ipsamet bona ad suum clamant creatorem, ob illatam sibi iniuriam: dum eorum vsus in alium finem detorques, quàm fuerint tibi data: iniuriam enim auro infers & argento, quando ex eis idolum facis, quem tua adoret auaritia; offendis panem & vinum, cum eisdem idolo tui ventris præstas obsequia; ignominia afficis pretiosas vestes, dignitatem, & honoratum officium, cum eis inanem gloriam, tãquam Deum colis: ac denique quamcumque creaturam afficis iniuria, quando pluris eam facis, & plus diligis, quàm ipsum creatoré. Quare, quemadmodum proba & honesta ancilla, cuius herus ea vult abuti, ad Iudicem accedens, petit ab eius potestate liberari, eiusque petitioni datur locus: ita istæ creaturæ clamant suo modo ad Iustitiam diuinam, petuntq; liberari a violentia & iniuria, quam illis infers. quarum clamor exauditur, ferturque iu-

1 Mach. 0
14.

1 Ose. 2. 5.

Iustitia
querela.

Misericor-
dia reme-
dium.

stissima in te sententia, vt illis spoliens. maxime cum hæc bona, quæ tua ap-
pellas, non tua sint vere, sed DEI, qui hac conditione tibi ad vsu dedit, vt
cum eis illi seruias: quemadmodum Rex aulicis suis portionem, decreta-
que vestes largitur; quibus in ipsius honorem vtantur. Cum igitur tu non
stes pacto & conditioni, qua tibi horum bonorum vsus conceditur: Iustitia
exigit, vt eisdem spolieris. Propterea enim dicit: *sumam frumentum meum, vi-
num, & oleum, & liberabo lanam meam, & linum meum*, auferens tibi hæc bo-
na, quæ eius cum sint; sub tua potestate, quia malè illis vteris, tyrannidè pa-
tiuntur. Sed hæc pœna ita est opus Iustitiæ, vt in ingentè misericordiam di-
rigatur: est que flamma procedens ex oculis DEI non iratis, sed beneuolis, &
commiseratione plenis: quia non auferit hæc bona ex odio, sed ex amore. et-
si enim auferat temporalia, id facit, vt tribuat æterna; exiit te lanam & linū
suum, vt gratia & charitate sua te induat; aufert à te vinum corporis, vt pre-
tiosum det vinum sui amoris; sepiit te omni ex parte spinis & laboribus, vt e-
ripiat à tormentis æternis. hoc est enim quod per suum Prophetam dicit: *se-
piam viam tuam spinis tribulationum, & sepiam eam maceria*: obiectis impe-
dimētis, ne has voti compos in rebus huius mundi, quas desiderabas: & ef-
ficiam, vt, quando tibi esset oportunum, semitas tuas non inuenias, quas
peruias tibi fore existimabas, vt ad scopos & fines tuos peruenires. Si vo-
lueris prauas tuas propensionēs sequi, deliciasq; diuitias, & vanos honores
obtinere, omnia à te fugient: nec modū inuenies tua desideria opere explē-
di. omnia eueniēt cōtra id q; cupiebas. vt aduertens, quā malè tibi succedat
per viā eunti vitiorū, in te ipsū reuertaris; & qui stultus eras, pœna fias Sa-
piens, in eas que rectius consiliū, dicens: *revertar ad vitū meum priorem, quia
bene erat mihi tunc magis, quàm nunc*; ad DEVM videlicet primū sponsum ani-
mæ tuæ, cui fuit desponsata in Baptismo per Fidem & Charitatem: in cuius
societate & cohabitatione vitam mihi & fuit, & erit quietior, quàm nunc sit.
O felices aduersitates, quæ æternam afferunt quietem! o dulces spinas,
quæ ex corde spinas euellunt peccatorum! o beatam maceriam, que
malorū desideriorū areet executionem! o beneuolā diuinæ prouidentia di-
spōsitionem, que ad nostrarū animarum salutē dirigitur, & veluti contrarijs
cuniculis prauas nostras dispositiones, quæ ad nostrā condemnationē ten-
debant, impediunt. Confiteor mi DEVS, te Patrē esse benignissimū, cum ta-
libus me laboribus affligis, cum pungis huiusmodi spinis, tali maceria se-
pis, talia consilia ac dispositiones inis, quibus mea euanescent: permittens,
me in *b filii prodigi* calamitatem incidere, vt ipsa me in tuam *Domum* redire
cogat, à qua rerum temporalium abundantia abduxit.

S. Hieron.
in C. ier. 2.
c. 15.
17.

Ex dictis colligitur, tribulationes & aduersitates esse vocationis diui-
næ instrumenta, ad conuertendos peccatores: efficiunt enim vt interna

DEI

DEI inspirationi, & externæ ministrorum eius prædicationi obaudiant; hæc aduersis impetrando, quod rationes blandæ non potuerunt persuadere. *c. Vexatio enim sola*, ait Isaias, *intellectu dabit auditu*; vt quod auditum est; libenter executioni mandetur. Sic etiã d *Absalon*, cum his vocari curaret *Ioab*; obsecrans, vt ad se veniret; ille vero venire noluisse; *instit Absalõ seruos suos succedere igni agrum Ioab*, quod cum fecisset; *venit Ioab ad Absalon*, vt de illato sibi damno conquereretur: qua occasione Absalon prolixè cum ed locutus, quicquid ab eo volebat, obtinuit. Eodem ergò modo, cum audire non vis suauem & amicam DEI uocationem; nec ea, quæ per suos Prædicatores tibi significat, beneuolè inuitando ad pœnitentiam; tunc iubet, suas creaturas varijs te calamitatibus affligere: Ignem, vt domos tuas incendat; grandinem, vt vineas & agros destruat; morbum, vt corpus tuum vexet; & e *egestatem, ac pauperiem, vt ueniat tibi quasi uir armatus*, totamque tuam familiam occupet. vocat te Deus, & tu non vis audire. *Evocat*, vt ait Dauid, *famem super terram*, & super te, & in momento adest, vt fame laborantem te capiat. *g. Implet faciem tuam ignominia, ut sanctum eius nomen queras*; permittit enim te incidere in dedecus aliquod, infamiam, lites, & huiusmodi alias afflictiones: vt ad infinitam eius misericordiam recurras, saltem vt conqueraris de his incommodis. qua occasione quasi per capillos te trahens ad se fusus ad cortuum loquitur; & pœnitentiam impetrat, quam optabat.

§. 4. Bona ex aduersis.

SEd quis numerare poterit bona, quæ providentia diuina per huiusmodi aduersa in peccatore facit, quibus eum deducit, ad obediendum diuinis ipsius inspirationibus? huius rei quasi ad viuum imago proponitur in Propheta Iona, qui ob difficultatem, quã ipse existimabat fore in exequendo DEI mandato, *a fugiens à facie Domini conscendit nauem, descenditq. ad interiora eius, & dormiebat sopore graui*. In quo proponitur nobis profundus somnus peccatoris Deum fugientis, suisque prauis affectionibus ad infamia quæque, & indigna terræ sese abijcientis. Ipso autem Iona sic dormiente, *missi Dominus ventum magnũ in mare, & facta est tēpestas magna: & nautis periclitabatur conteri. & timuerunt nautæ. & accessit ad Ionam gubernator, dixitq. ei, quid tu sopore deprimeris? surge, inuoca Deum*. Proprium est enim Prælatorum munus, esse diuinæ Vocationis instrumenta, excitando & impellendo peccatores dormientes; vt attendant, sentiantque tribulationes & aduersitates communes & proprias; quarum causam agnoscant sua esse peccata. Agnouit Ionas horrendam illam tempestatem ob sua peccata esse exortam: quæ tamen, et si hanc cognitionem ei attulit, non tamen suffecit, vt ille omninò esset iustificatus: ideoque aliam hac maiore tribulationem ei euenire voluit.

ulerunt enim nautæ Ionã, & miserunt in mare. b. preparauit vero Dominus piscem

c. 1/3. 26. 19
d. 2. Reg.
14. 29.

c. Pron. 6. 11.

1/3. 104. 16.

3/3. 82. 17.

I.

1 Ioan. 1. 3

b. Ioan. 2. 1.

*Jonas poeni-
sens.*

grande, ut deglutiret Ionã: & erat Ionas in ventre piscis tribus diebus, & tribus noctibus valde anxius & afflictus; & sic omninò aperuit oculos, & orauit Dominum, magnoq; feruore clamãs de tribulatione sua, cœpit tres verã pœnitentiã actus exercere. dolens de suis peccatis; confitens ea Deo suo; magnaque fiducia veniam eorum petens; accipiens & patienti animo angustias illas & tribulationem in satisfactionem peccatorum, firmaque propõsita concipiens Creatori suo seruiendi; gratias & laudes denique pro acceptis omnibus beneficijs dicens: ex quibus in virtute diuinã gratiã præstitis, iustificatus omninò est per eam tribulationem, quã ceti instar eum deuorauerat. Cùm autem Deus D. N. ad eò sit misericors; statim atque, quod per afflictionem quarebat, obtinuit, eam remouit, dixitq; pisci, & ille euomuit Ionam, non in ipsum mare turbatum, sed in aridam; nec in quemuis portum, sed in proximum loco, ad quem mittebatur: vt implere posset propõsita bona, quã in tribulatione conceperat; & exequi quod iubebat D. E. V. S. O magnam tribulationis vim, à prouidentia diuinã in peccatoris vilitatem directam! ò quã mutatus exiuit Ionas ex ventre piscis ab eo, qui fuerat ingressus! nã ingressus est peccator, & exiit Iustus; ingressus est carnalis, & exiit spiritualis; ingressus est tepidus, pauidus ac pusillanimis: exiit verò feruens, fortis & valde confidens: à virtute enim diuinã gratiã prohibitus fuit piscis, eu suffocare, & vitã eius consumere: quamuis consumpsit culpam, commutans veteris hominis vitam in noui. Venter ille piscis fuit Oratorij instar, in quo didicit benè orare; & propitiatorij, in quo veniam peccatorum obtinuit, & nauis, quã illum à vitiorum tempestatibus eripuit, ad firmam & solidam virtutũ terrã deduxit; & in proxima collocauit occasione, qua posset exequi diuinã præcepta: per quam viam, felicesque gressus ad æternam eum deduxit quietem. Postquam autem piscis munere suo est perfunctus, euomuit illum extra se, prius enim tanquam sibi proportionatũ cibum, vtpote peccatorẽ, tali pœna dignum re.inebat. Postquam autem fuit iustificatus, tanquam cibum, stomacho omninò contrarium, quem non poterat sibi aptare, illum reiecit. & ipse Dominus, qui piscem tribulationis iusserat peccatorem deuorare, vt eum suo igne coquens benè condiret, iuber iam Iustũ beneque conditum euomere. Si enim peccator vitam suam mutet, Deus quoque suã mutat sententiam: pœnasque commutat in fauores, & tribulationes in solatia. O animarum redemptor, qui sicut Ionas fuit in ventre ceti tribus diebus, & tribus noctibus, ita tu fuisi in cor de terre à morte deuoratus, & in sepulchro absconditus, vt nos ab æterna morte liberares: applica efficaciter tuorũ laborum fructum nobis peccatoribus, qui multis tribulationibus circumdamur, ne opprimamur ab eis; sed viuificemur, & resuscitati prodeamus ex huius ceti ventre ad nouam gratiã vitam, quã perduret vsque ad æternam.

*c. Matth.
12. 4.*

SED

SED cupies fortè nosse, quid mysterij ad nostrum institutum in eo lateat, quòd fuerit Ionas tribus diebus & tribus noctibus in ventre ceti? cùm enim DEVS D. N. omnia disponat in pondere, numero, & mensura: non est existimandum numerum hunc TRIUM, qui solet alias plenitudinem & perfectionem significare, casu aliquo fuisse ita decretum. Fortè tamen hoc nobis significat: tribulationum mensuram, quoad pœnarum gravitatem, numerumq; dierum, semper esse ita plenam & perfectam, quemadmodum ad perfectam vocationem & conersionem peccatoris, quæ Deus per eas vocare & conuertere decreuit, est necessarium: ita vt ea mensura suam habeat proportionem cum numero, mensurâq; trium generum peccatorum, quæ cogitatione, verbo, & opere admittuntur, & per tres noctes significantur: & similiter ipsa mensura crescat, aut minuatur, vt sit conformis studio & diligentia, quam adhibet peccator, vt per pœnitentiam eiusque tres actus, Contritionem, Confessionem, & Satisfactionem, quæ per tres dies significantur, à suis peccatis exeat. Quia enim tribulatio est medicamentum ægritudinis animæ, eandem seruat rationem ac proportionem, quam morborum corporis medicamenta, qui morbi, quò sunt magis in corpore radicati, eò plus temporis requirunt, vt curentur; & quò sunt grauiore, eò requirunt fortiora remedia in subiectis robustioribus; & quò plus aut minus sese natura iuuat, eò etiam plus aut minus addi debet ex subsidio medicinæ.

Ex quo fit, vt si tardior sis, morasque trahas in tuis peccatis relinquentis, & vita ipsa emendanda: DEVS quoque tardior sit futurus in tuis aduersitatibus auertendis. quemadmodum ægrotus ille, *d qui triginta & octo annis mansit apud probaticam piscinam, nõ obtenta vnquam sanitate, eò quòd per pœnitentiam non se disponderet: donec ipse Christus Seruator noster misericorditer illum sanauit, monuitque ne amplius peccaret; ne deterius aliquid illi contingeret.* Si autem velocior fueris ac diligentior in facienda pœnitentia: & ipse DEVS erit expeditior in tua tribulatione moderanda; quemadmodum fecit cum Rege Ezechia, quia cum inaniter ob suas diuitias & victorias efferretur, e *ægrotauit usque ad mortem, & cum ei diceret Isaias: dispone domui tue quia morieris, ipse ad remedium lachrymarum se recipit: quibus, dum culpæ suæ maculam abluit, effecit, vt DEVS sententiam suam reuocaret, & sanitatem amissam restitueret.* Verbum est enim Dei infallibile, quod per Ieremiam Prophetam dixit *si repente loquar aduersus gentem & aduersus regnum, vt eradam, & destruam, & disperdam illud. Si pœnitentiam egerit gens illa a malo suo, quod locutus sum aduersus eam: agam & ego pœnitentiam super malo, quod cogitavi vt facerem ei: & subito loquar de gente & de regno, vt ædificem & plantem illud.* O stupendam pœnitentiæ vim! o admirandam di-

*vide Ribe
ram hic.*

*Tres dies &
noctes quid
denotent.*

3.
d Ioan. 5. 14

e Isai. 38. 1.

i Iere. 18. 7.

uinæ uocationis per minas & aduersitates efficacitatem! quis hoc cogita-
ret: quòd possit pœnitentia mutare immutabilem? si tu miser peccator
doleas de tuis peccatis; DEVS etiam dolebit de pœnis, quas tibi est mi-
natus; aut forte cœpit inferre. Si tu eò quòd sis mutabilis, malum tuum
propositum mutas, audisq̄ue uocantis te uocem: DEVS quoque, licet sit
ipse immutabilis, mutabit absque sui mutatione propositum, te castigandi:
quia non uult ipse illam pœnam inferre, nisi in peccato permanenti.
quòd si subito tu feceris pœnitentiam subito etiam DEVS suam aget. tam
enim erit ipse ad mutandam sententiam uelox; quàm tu fueris in tua mu-
tanda uita. iubebitq̄ue piscem, qui te vorauerat, te euomere; quia dum te
intra se haberet, te uerè mutauit ac meliorauit. Quod si forte post pœni-
tentiam, adhuc duret aduersitas, id signum erit, superesse adhuc aliquid sol-
uendum, & purificandum de præterita culpa: aut, quòd tuâ referat, eam
adhuc durare, ut recidua præseruet; aut humilem & subiectum conti-
neat: quòd ad maiorem Dei gratiam recipendam disponaris; obtineasq̄ue
maioris gloriæ coronam: aut denique, ut ijs satis fiat, quos tuis peccatis scâ-
dalizasti: ut & illi ex tuis pœnis cautiore euadant. Quamobrem etiam si
DEVS Dauidem mouit; & reuocans illi in memoriâ beneficia in eum
collata, ad pœnitentiam prouocauit: horrendas tamen adiecit minas.
Amor enim & timor; spes & motus aptissimè coniunguntur ad conuer-
tendum peccatorem. Et quamuis Dauidem statim pœnituerit, quòd pec-
casset Domino; & propterea culpæ remissionem obtinuerit: pœna tamen
& aduersitas, quæ propter culpam illi inferebatur, adhuc durauit: licet
cum tanto uirtutum & spiritualium gratiarum incremento: ut libentissi-
mo animo, eam pœnam se sustinuisse recoleret, ex qua tot bonorum acces-
sionem sibi factam uidebat, imò etiam temporalia bona, quæ prius DEVS
abstulerat, eidem restituit. Quod si ita pertinaciter in culpa tua hærete
uolueris, ut pulsu aduersitatis, quam DEVS mittit, excitari nolis: time, ac-
treme: quia diuina Iustitia non uolet iram suam moderari; permit-
tetque propterea, ut cetera tribulationis te deuoret, & non
euomat, sed, donec suffocaris, detineat: & miser-
rimè in tuo peccato moriaris, quemad-
modum in proximo capite
dicitur.

*Pœna post
culpam re-
missionem fru-
ctus.*
2. Reg. 12. 10